

ประโยค ป.ธ. ๙

แต่งไทยเป็นมทร

199

สอบ วันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๒๒

พระพุทธภาษิตให้ไว้ความสันนิษฐานลงโดย ๒ นัย คือ โดยพยัญชนะ และโดยอรรถ โดยพยัญชนะนัยนี้ว่า เกาะ หรือ คินแดน ที่ตั้งเป็นประเทศบ้านเมือง อันเป็นถิ่นฐานของตน ได้ชื่อว่าเกาะ เกาะนี้ ชื่อว่า เป็นที่พึ่งของชนผู้เกิดอยู่ในที่นั้น ด้วยความเป็นเจ้าของ เพราะเป็นที่พำนักอาศัย อันตรายภายในภายนอกที่จะพึงเกิดขึ้นแก่ ถิ่นฐาน ชื่อว่า ห้วงน้ำ เกาะในสมุทรถล่มตามลำพังตนเอง เพราะเหตุบ้านกาลเป็น เช่น ภูเขาไฟประทุ ห้วงน้ำก็จะท่วมทำให้เป็นสมุทร มิฉะนั้น เกาะนั้นคงอยู่ปริ่มน้ำ เมื่อเกิด พายุใหญ่ทำให้สาครกำเริบ ห้วงน้ำก็จะท่วมทันทำให้เกิดอุทกภัยแก่ประชาชนในที่นั้น ชน ฉนโค อันตรายที่จะเกิดขึ้นแก่ถิ่นฐานก็ฉนนั้น ย่อมเกิดขึ้นเพราะเหตุภายใน มีแตกสามัคคี กันเป็นอาทิก็มี ย่อมเกิดขึ้นเพราะเหตุภายนอก มีบีบบังคับมาอย่าเป็นต้นก็มี อันตรายเหล่านี้ ย่อมทำถิ่นฐานไม่ให้เป็นที่พำนักของผู้เป็นเจ้าของ ทำนองกับห้วงน้ำทำเกาะให้กลายเป็น สมุทร ฉนนั้น สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าประทานพระบรมพุทโธวาทโดยนัย ให้พระราช ใจเอาใจใส่ป้องกันรักษาทำนุบำรุงเกาะคือถิ่นฐานที่พำนักของตน อย่าปล่อยให้ห้วงน้ำคือ อันตรายท่วมทันได้เช่นนั้น ด้วยองค์สมบัติ ๔ ประการ คือ ด้วยความหมั่นเอาใจใส่ ๑ ด้วยความไม่ประมาทเดินเลื้อ ๑ ด้วยความระวัง ๑ ด้วยความปราบปราม ๑ ถ้าเจ้าของ ถิ่นเกี่ยวกร้านเดินเลื้อไม่คอยระวัง และระวังความเสียหาย อันตรายก็ได้ช่องเกิดขึ้น ถ้าเจ้าของตั้งอยู่ในสมบัติ ๔ ประการ คือ มีเพียรเพื่อจะจ้จะทำกิจที่ยังไม่ได้จ้ดไม่ได้ทำ และเพื่อรักษารูรัที่ไ้จ้จ้ดไ้ทำชันแล้วให้เป็นไปโดยสม่ำเสมอ เอาใจใส่ไม่เพิกเฉยปล่อยให้ เสื่อมทราม คอยระวังเกี่ยวกั้นความเสียหายอันยังไม่มีมา มุ่งบับักความเสียหายที่เกิดขึ้นแล้ว

ให้หมดไป อันตรายก็ไม่ได้ช่องที่จะเกิด เหมือนประชาชนผู้อยู่ในเกาะหรือกินแค้นอันลุ่ม
เพียรดมที่หรือก่อทำนบกั้นห้วงน้ำอันจะท่วมถึง และคอยระวังรักษาแก้ไขด้วยความไม่
ประมาท ฉะนั้น ดังนี้ ได้ชื่อว่าทำเกาะไม่ให้ห้วงน้ำท่วมได้ ในพระพุทธภาษิตนี้
โดยพยัญชนะ โดยอรรถนั้น กุศลธรรมได้ชื่อว่าเกาะ เป็นที่พึ่งของสัตว์โลกผู้ตกอยู่ในสังสาร
สาคร สังกิเลสธรรมอันจะทำอันตรายแก่กุศล ชื่อว่าห้วงน้ำ สัตว์เหล่านั้นได้อาศัยกุศล
ความดีความงามเป็นที่พำนัก ย่อมทรงทนอยู่ได้ในสังสารวัฏ ไม่จมลงในบาปกาล กล่าวคือ
ยังทนให้ตั้งมั่นได้ในสมบัตินั้น ๆ เป็นคัมภีร์ว่า โภกทรัพย์ และอิสตรียศ มีสามารถจะนำ
อัคคภาพไปโดยสวัสดิ์ ไม่ต้องประพฤติกุศลจรรจนจะทำให้ตกต่ำลำบาก เพราะชีวิตโดยนัย
เป็นเหตุ ฯ

ใช้เวลา ๔ ชั่วโมงพัก กับ ๑๕ นาที.

อทุกทโน อทุกทโน นีวาสุทธานิ คามาทีนั สามิกกุฑา กุสีศา ทินวีรียา
 ปมกุกา หุกฺวา อนุปฺปุนฺหานิ ปาปกานิ อุกุสลาณิ ฐมฺมานิ อนุปฺปาทาย
 อฺปฺปุนฺหานนฺจ ปาปกานิ อุกุสลาณิ ฐมฺมานิ ปทานาย เหว จนฺท์ ชนฺเอยฺ
 วยเมยฺ วิรียิ อารเกยฺ จิกุฑิ ปกฺกณฺเอยฺ ปทเอยฺ ๖ เหวญฺติ เยเกจิ
 ปริสุตฺยา อนุปฺปุนฺหา, สทฺเพเปเต อฺปฺปุนฺหา โทนฺติ ๖ สเจ ปเนเต
 มนฺุสฺสา อิมฺสุ จกฺสุ ฐมฺเมสุ สฺปฺติฏฺจิกา สฺยิ ๖ กถิ ๖ เสยฺยดาปี นาม
 เย มนฺุสฺสา นินฺนฺุจฺจาเน ทิปเก วา อุกทสมนฺุคฺกุเต วา ภูมิภาเค
 นีวสนฺุติ, เต อารทฺฐวีรียา หุกฺวา อฺปฺปมาเทเน โย โยโฆ อุกฺกนฺุทฺวา
 อชฺโธคฺคตฺเรยฺ, ตสฺเสว ปฏฺิพาหนคฺคตฺยา วิทฺธฺสนคฺคตฺยา จ ทํ ฅลฺุจฺจานิ
 กาทฺ ๖ อวรนํ ๖ วา อฺจฺจินิตฺ ๖ อภิปาเลตฺ ๖ ฆณฺุณฺติ ๖ วยมฺนฺุติ,
 เหวเมว เย มนฺุสฺสา อฺจฺจฺจาเน สฺปฺติฏฺจิกา, เต อฺจฺจฺจานสมฺปทฺยา สมฺนฺุนาคกา
 โทนฺติ ยงฺกิณฺุจิ กิจฺจํ อกทํ อโหสิ อสฺวิทิตํ, สทฺพฺนฺุทํ กาทฺ สฺวีธาคฺคยฺจ ๖
 เย จ อฺปฺปมาเท สฺปฺติฏฺจิกา, เต อารกฺษสมฺปทฺยา สมฺนฺุนาคกา โทนฺติ
 ยงฺกิณฺุจิ กรณฺุณิ กทํ อโหสิ สฺวีทิตํ, สทฺพฺนฺุทํ ฐมฺเมน สเมน สฺสฺวีทิตารกฺษ
 กทฺวา รกฺษิตฺ ๖ ปวคฺคตฺคยฺจ ๖ เย จ สยฺยเม สฺปฺติฏฺจิกา, เต สฺวีรสมฺปทฺยา
 สมฺนฺุนาคกา ไรฺยหฺสฺสฺสา หุกฺวา องฺกิณฺุจิ กรณฺุณิ อทุกทโน อทุกทโน สมฺมุขฺกิตฺ
 อโหสิ, ทํ ๖ อนากุสฺลปฺปคฺคํ กาทฺ มนฺุสฺสโรนฺุติ ๖ เย ปน ทเม สฺปฺติฏฺจิกา
 เต ปทานสมฺปทฺยา สมฺนฺุนาคกา, เยเกจิ ปาปกา อุกุสลา ฐมฺมา อนุปฺปุนฺหา
 เตสฺยเว อนุปฺปาทาย เยเกจิ วา ปาปกา อุกุสลา ฐมฺมา อฺปฺปุนฺหา,
 เตสฺยเว ปทานาย มนฺุสฺสโรนฺุติ ๖ เยเกจิ ปริสุตฺยา อนุปฺปุนฺหา, สทฺเพเปเต
 อนุปฺปุนฺหา โทนฺติ ๖ อิจฺจเว พุชฺชนโต ทิป กยฺราต เมธาวิ ยํ โยโฆ
 นาภีกรฺทฺทิกิ ๖ เอกุดาปี ๖ ทฺจฺพฺพํ ๖ อทุกทโต ปน ๖ เยเกจิ กุสลา ฐมฺมา,

สหุเพแปเต ตั้สวารสากรเว ตั้สรวนุทานั้ สกุกทานั้ นาดกรณกุกา ทึปนุติ วุจุนุติ ๗
 เยเกจิ ปน สุกิเลตสงุขากา อุกุสลา ฐมูมา กุสลาณั้ ฐมูมานั้ ปฏิปกุขุกา
 โทนุติ, สหุเพแปเต โอโมติ วุจุนุติ ๗ สกุกา ทิ อิมะเยว จุกาโร
 กุสลฐมูเม อุกุคโน อุกุคโน นาดกรณกุกา กุกวา อากุมม ตั้สวารวุกุเว
 ตั้สรวนุตา สุกุจุกุ ตั้สรวนุติ เนว นิริยาทีสุ นิมุกุคา โทนุติ ๗ เสยฺยดีทึ ๗
 เต ทิ สกุกา โภกอิสฺสรियाทีสุ สมปคฺทีสุ อุกุทานั้ สมุกุจาเปนุติ สโตติเนา
 อุกุภาวึ ยาเปกุกุ สุกุโกนุติ เนว ชีวิทฺเทกุกุ อปายคามิวกุทานิ กายทุกุจริทาทีนิ
 จรวนุทีติ ๗
